

CAROLYN JESS-COOKE



De  
jongen  
die  
demonen  
zag



LEESFRAGMENT *De jongen die demonen zag*

### **Over het boek**

‘Ik heet Alex. Ik ben tien jaar. Ik hou van gebakken uien op toast en ik kan veertien minuten aan een stuk op de achterpoten van mijn stoel balanceren. En ik kan demonen zien. Mijn beste vriend is er een. Hij heet Ruen. Hij houdt van Mozart, tafeltennis en brood-en-boterpudding. Mijn moeder is ziek. Ruen zegt dat hij haar kan helpen. Alleen wil hij dat ik iets heel ergs doe. Hij wil dat ik iemand vermoord.’ *De jongen die demonen zag* is een aangrijpende en hartverwarmende roman over een tienjarig Iers jongetje dat zegt dat hij demonen ziet, en over de vrouwelijke psychiater die vastbesloten is hem te redden.

### **Over de auteur**

Carolyn Jess-Cooke (1978) is geboren in Belfast, Noord-Ierland. Ze is docent creatief schrijven aan de universiteit van Northumbria en heeft vier non-fictie boeken geschreven op het gebied van films en Shakespeare. Daarnaast heeft ze gedichten geschreven, waarvoor ze werd bekroond met de Northern Writer’s Award. Haar debuutroman *Dagboek van een beschermengel* verscheen in meer dan 20 landen in vertaling. *De jongen die demonen zag* is haar tweede roman. Carolyn Jess Cooke woont in Gates Head, Engeland, met haar man en drie jonge kinderen.

**De pers over *De jongen die demonen zag***

‘Intrigerend en buitengewoon meeslepend.’ *Irish Tatler*

‘Geweldig!’ *The Sun*

‘Prachtig en begeistertend.’ *Ulster Tatler*

‘Humoristisch en filmisch.’ *Sydney Morning Herald*

*Van dezelfde auteur*

Dagboek van een beschermengel

**De Orlando-nieuwsbrief**

Bij Orlando verschijnen good reads: romans die je leest ter ontspanning, maar waardoor je tegelijkertijd wat leert over de wereld om je heen, over jezelf of over het menselijk gedrag in het algemeen. Boeken waarover je blijft praten. Bijvoorbeeld op [www.leescluborlando.nl](http://www.leescluborlando.nl).

Wil je op de hoogte worden gehouden van de romans van Orlando uitgevers? Meld je dan aan voor onze nieuwsbrief via [www.orlandouitgevers.nl](http://www.orlandouitgevers.nl).

**Colofon**

Copyright © 2012 Carolyn Jess-Cooke

Nederlandse vertaling © 2012. Orlando uitgevers, Utrecht en  
Elvira Veenings

Oorspronkelijke titel *The Boy Who Saw Demons*

Oorspronkelijke uitgever Piatkus, an imprint of Little, Brown  
Book Group, Londen

Omslagontwerp b'IJ Barbara

Omslag © Anne Morrison

Foto auteur © Jared Jess-Cooke

Typografie Pre Press Media Groep, Zeist

ISBN gebonden boek 978 90 229 5976 3

ISBN e-book 978 90 449 6056 3

NUR 302

[www.orlandouitgevers.nl/www.leescluborlando.nl](http://www.orlandouitgevers.nl/www.leescluborlando.nl)

CAROLYN JESS-COOKE

# De jongen die demonen zag

*Leesfragment*



ORLANDO  
uitgevers

## HOOFDSTUK I

### EEN VRIEND

#### Alex

Mensen kijken me altijd heel vreemd aan als ik vertel dat ik een demon heb.

‘Bedoel je dat je geplaagd wordt door demonen?’ vragen ze dan. ‘Is het net zoiets als een drugsprobleem of een dringende behoefte om je vader neer te steken?’ Dan zeg ik van nee. Mijn demon heet Ruen, hij is ongeveer één meter zestig lang en hij houdt van Mozart, tafeltennis en brood-en-boterpudding.

Ik zag Ruen en zijn vrienden vijf jaar, vijf maanden en zes dagen geleden voor het eerst. Het gebeurde op school, op de ochtend dat mama had gezegd dat papa weg was. In de hoek van de klas, bij het grote werkstuk dat we van de Titanic hadden gemaakt, verscheen een stel heel vreemde wezens. Sommigen zagen eruit als mensen, hoewel ik wist dat het geen leraren of ouders waren, want een paar anderen leken op wolven, maar dan met menselijke armen en benen. Een van de vrouwen had allemaal verschillende armen, benen en oren, alsof ze van meerdere mensen waren geweest en net als het monster van Frankenstein in elkaar waren gezet. Een van haar armen was harig en gespierd, de andere zo dun als van een meisje. Ik vond ze zo griezelig dat ik begon te huilen, want ik was pas vijf.

Juf Holland kwam naar mijn tafeltje en vroeg wat eraan scheelde. Ik vertelde haar over de monsters in de hoek. Ze zette heel langzaam haar bril af, schoof hem in haar haren en vroeg of ik me niet lekker voelde.



Ik keek weer naar de monsters. Ik kon mijn ogen niet afhouden van die ene, die in plaats van een gezicht alleen een grote rode hoorn had, zoals de hoorn van een neushoorn maar dan rood, midden op zijn voorhoofd. Hij had het lichaam van een man, helemaal bedekt met haar, en zijn zwarte broek werd opgehouden door bretels van prikkeldraad die dropen van het bloed. In zijn hand hield hij een lange stok waar een metalen bol op zat, vol met stekels, als een soort egel. Hij legde zijn vinger op de plek waar zijn lippen hoorden te zitten, en toen klonk er een stem in mijn hoofd, heel zacht en toch zwaar, net als die van mijn vader: ‘Ik ben je vriend, Alex.’

Toen was ik niet bang meer, want dat was wat ik het allerliefste wilde van de hele wereld: een vriend.

Later kwam ik erachter dat Ruen op verschillende manieren kan verschijnen, en deze vorm, die ik Hoornskop noem, is heel eng, vooral als je hem voor het eerst ziet. Gelukkig verschijnt hij zo niet vaak, als Hoornskop.

Juf Holland vroeg waar ik zo naar zat te turen, want ik keek nog steeds naar de monsters. Ik vroeg me af of het spoken waren, omdat sommige eruitzagen als schimmen. Bij die gedachte viel mijn mond open en ik voelde het geluid diep vanbinnen opwellen, maar voordat het te groot werd, hoorde ik opnieuw de stem van mijn vader in mijn hoofd: ‘Rustig maar, Alex. We zijn geen monsters. We zijn je vrienden. Wil je niet dat we je vrienden zijn?’

Ik keek juf Holland aan om te zeggen dat er niets aan de hand was en ze glimlachte, zei dat het goed was en ging terug naar haar bureau, maar ze bleef de hele tijd met een bezorgd gezicht naar me kijken.

Even later zat het monster dat tegen me gesproken had zomaar ineens naast me. Hij zei dat hij Ruen heette en dat ik beter kon gaan zitten, omdat juf Holland me anders naar iemand toe zou sturen die ‘psychiater’ heette. ‘En daar was niets aan,’ verzekerde Ruen me, ‘lang niet zo leuk als acteren of moppen vertellen of skeletten tekenen.’

Ruen wist wat mijn favoriete hobby's waren, daarom begreep ik dat er iets vreemds aan de hand was. Juf Holland keek nog steeds af en toe ongerust mijn kant uit, terwijl ze doorging met haar les over een bevroren ballon waar je een naald in moest steken, wat een belangrijk wetenschappelijk experiment was. Ik ging rustig zitten en zei niets over de monsters.

Ruen heeft me heel veel dingen uitgelegd over wie hij is en wat hij doet, maar hij heeft nooit gezegd waarom ik hem wel kan zien en andere mensen niet. Ik denk dat we vrienden zijn.

Maar nu heeft Ruen gevraagd of ik iets voor hem wil doen, iets waardoor ik denk dat hij mijn vriend helemaal niet is. Hij wil dat ik iets heel ergs doe.

Hij wil dat ik iemand vermoord.

## HOOFDSTUK 2

### WAKENDE DROOM

#### Alex

Lief dagboek,

De schooldirecteur stapt een lawaaiige klas binnen om de herrienschoppers te straffen.

‘Jij daar, wat heb jij gedaan?’ ‘Ik heb propjes papier naar het bord gegooid,’ zegt Wim. ‘Honderd strafregels! En jij?’

‘Ik heb een punaise op de stoel van de meester gelegd,’ antwoordt Jeremy. ‘Wat,’ brult de directeur, ‘tweehonderd strafregels! En jij daar, wat heb jij uitgespookt?’

‘Ik heb snippets uit het raam gegooid.’ ‘O,’ zegt de directeur, ‘dat valt dan wel mee; geen strafregels.’

Op dat moment komt een jongen de klas binnen met gescheurde kleren. Hij zit vol blauwe plekken en schrammen. ‘En jij, wie ben jij?’ vraagt de directeur. ‘Ik ben Bert Snippers, meneer.’

Dit is het nieuwe dagboek dat ik van mama heb gekregen voor mijn tiende verjaardag. Ik wil elke keer voordat ik over mezelf ga schrijven beginnen met een nieuwe mop, om in mijn rol te blijven. Dat betekent dat ik kan onthouden hoe het voelt om degene te zijn die ik speel, namelijk een jongen die Horatio heet. Mijn toneeljuf Jojo zei dat ze een beroemd toneelstuk, dat *Hamlet* heet, heeft herschreven als ‘een eigentijdse vertelling over het 21<sup>e</sup>-eeuwse Belfast, met rap, straatbendes en kamikazenonnen’, en kenne-

lijk vindt William Shakespeare dat best. Mama zegt dat het heel geweldig is dat ik door dat toneelgezelschap ben aangenomen, maar dat ik het aan niemand in onze straat mag vertellen, omdat ik dan misschien in elkaar geslagen word.

We spelen het toneelstuk in het Grand Opera House in het centrum van Belfast. Dat is cool, omdat het maar tien minuten lopen van mijn huis is, dus ik haal het makkelijk om elke donderdag en vrijdag na schooltijd te repeteren. Jojo heeft gezegd dat ik best mijn eigen moppen mag bedenken. Ik vind deze mop leuker dan de vorige, over die oude vrouw en de orang-oetan. Toen ik hem aan mama vertelde, hoefde ze niet te lachen. Ze is weer verdrietig. Ik vraag de laatste tijd steeds waarom ze zo verdrietig is en elke keer is het om een andere reden. Gisteren was het omdat de postbode zo laat was en ze een Hele Belangrijke Brief van de sociale dienst verwachtte. Vandaag is het omdat de eieren op zijn.

Ik kan geen stommere redenen verzinnen om verdrietig over te zijn. Ik vraag me af of ze tegen me jukt, of zou ze het echt normaal vinden om elke vijf minuten in tranen uit te barsten? Ik denk dat ik haar meer vragen ga stellen over dat verdriet en hoe het voelt. 'Is het om papa?' wilde ik vanmorgen vragen, maar vannacht had ik wat de kale therapeut een 'wakende droom' noemt, over die keer dat mijn vader mama aan het huilen had gemaakt. Meestal was ze juist heel vrolijk als hij langskwam, wat niet vaak gebeurde, en maakte ze haar lippen rood, zag haar haar eruit alsof ze een schep roomijs op haar hoofd had en soms trok ze dan haar donkergroene jurk aan. Maar die keer huilde ze alleen maar toen hij er was. Ik weet nog dat ik zo dicht naast hem zat dat ik de tatoeage op zijn linkeronderarm kon zien, van een man die zichzelf expres had uitgehongerd, had papa gezegd. Hij zei tegen mama: 'Bespaar me je eeuwige verwijten!' en leunde over het aanrecht om zijn as af te tikken in de gootsteen. Altijd drie tikjes. Tik tik tik.

'Je zeurt toch al jaren om een beter huis? Dit is je kans, lieverd.'

En net toen ik mijn hand uitstak om zijn spijkerbroek aan te

raken, bijna versleten op de linkerknie omdat hij daar altijd op knielde om mijn schoenveters te strikken, vervaagde de wakende droom en was ik weer helemaal alleen met mama en haar gesnotter.

Mama heeft het al duizend jaar niet meer over papa gehad, dus ik denk dat ze misschien verdrietig is over oma, want oma zorgde altijd voor ons. Ze poeierde opdringerige mensen van de sociale dienst af, en als mama verdrietig werd sloeg oma met haar vuist op de keukentafel en zei ze dingen als: ‘Als je het leven niet met beide handen aangrijpt, grijpt het jou bij de kladden,’ en dan knapte mama wel weer op. Maar nu kan oma dat niet meer zeggen en gaat het met mama steeds slechter.

Daarom doe ik net als anders en negeer ik mama als ze met een betraand gezicht door het huis dwaalt, en kijk ik in de koelkast en in alle keukenkastjes en onder de trap of er iets te eten is. Meestal vind ik dan wel wat ik zoek: een ui en wat ingevroren brood. Eieren ben ik niet tegengekomen, wat jammer is omdat mama dan misschien zou ophouden met huilen.

Ik ga op een krukje staan om de ui onder water in de gootsteen in stukjes te hakken – dat heb ik van oma geleerd, dan gaan mijn ogen er niet van tranen – en bak hem in de olie. Dan doe ik alles tussen twee sneetjes geroosterd brood. Dat is het lekkerste van de hele wereld, echt waar, beter is er niet.

Het op een na beste van de wereld is mijn kamer. Ik wilde eerst zeggen ‘skeletten tekenen’ of ‘wiebelen op de achterpoten van mijn stoel’, maar ik denk dat die pas op drie staan, omdat mijn slaapkamer zo hoog in de nok van het huis ligt dat ik mama niet kan horen huilen als ik er ben. Hier ga ik zitten om na te denken en te tekenen en ook om moppen te schrijven voor mijn rol als Horatio. Het is steenkoud op mijn kamer. Je kunt hier vast en zeker lijken bewaren. De ruit is gebarsten, er ligt geen tapijt op de vloer en de radiator maakt alleen maar gele plassen op de kale planken. Als ik boven ga zitten trek ik meestal een extra trui aan

en soms een jas, een muts, wollen sokken en handschoenen, hoewel ik de vingertoppen van mijn handschoenen heb geknipt omdat ik anders mijn potloden niet kan vasthouden. Het is zo koud dat papa nooit de moeite heeft genomen om het oude behang van de wanden te trekken, dat er volgens hem al op zat toen Sint Patrick de slangen uit Ierland verdreef. Het is zilverkleurig, met witte blaadjes die op engelenvleugels lijken. De man die hier voor ons heeft gewoond heeft al zijn spullen hier gelaten, waaronder een bed met maar drie poten, een kledingkast en een hoge, witte ladekast boordevol kleren. Hij had denk ik gewoon geen zin om ze in te pakken, maar dat komt goed uit omdat mama nooit geld heeft om kleren voor me te kopen.

Maar dat is allemaal nog maar gewoon het fijnste van mijn kamer. Weet je wat het aller-allerfijnste van mijn kamer is?

Als Ruen komt, kan ik eindeloos tegen hem kletsen. Niemand kan ons hier horen.

Dus toen Ruen zei dat hij een 'demon' was, was ik niet bang, omdat ik niet wist dat een demon echt iets was. Ik dacht dat het gewoon de naam was van een winkel waar ze motorfietsen verkopen, niet ver van mijn school.

'Wat is dat dan, een demon?' vroeg ik Ruen.

Dat was toen hij Spookjongen was. Ruen heeft vier vormen: Hoornskop, Monster, Spookjongen en Oude Man. Als hij Spookjongen is, lijkt hij op mij, behalve dat hij een beetje raar is: hij heeft precies zulk bruin haar als ik, hij is even groot als ik en hij heeft zelfs dezelfde knokige vingers, grote neus en flaporen, maar zijn ogen zijn pikzwart en soms is zijn hele lijf zo doorschijnend als een ballon. Hij draagt ook andere kleren dan ik: een pofbroek tot op de knie met een wit shirt zonder kraag, en hij loopt op blote, smerige voeten.

Toen ik vroeg wat een demon was, sprong Ruen op om te schaduwboxen voor de spiegel aan mijn slaapkamerdeur.

‘Demonen zijn een soort superhelden,’ zei hij tussen de stoten door. ‘Mensen zijn net maden.’

Ik was op de vloer blijven zitten. Ik had ons spelletje schaak verloren. Ruen had me al zijn pionnen en lopers laten pakken en zette me toen schaakmat met alleen zijn koning en dame.

‘Waarom zijn mensen net maden?’ vroeg ik.

Hij stopte met boksen en keek me aan. Ik kon dwars door hem heen de spiegel zien en hield mijn blik daarop gericht om hem niet aan te hoeven kijken, want ik kreeg een raar gevoel in mijn maag van die zwarte ogen.

‘Jij kunt er ook niets aan doen dat je moeder je op de wereld heeft gezet,’ zei hij, en hij begon aan zijn springoefeningen. Omdat hij een geest is, zien zijn sprongen eruit als krabbels in de lucht.

‘Maar waarom zijn mensen net maden?’ vroeg ik. Maden lijken niks op mensen; ze zien eruit als krioelende vingernagels en ze wonen onder in onze afvalbak.

‘Omdat ze dom zijn,’ zei hij onder het springen.

‘Hoezo zijn mensen dom?’ vroeg ik terwijl ik opstond.

Hij hield op met springen en keek me met een boos gezicht aan.

‘Kijk,’ zei hij en hij stak zijn hand naar me uit. ‘Leg jouw hand maar op de mijne.’ Dat deed ik. Door mijn hand heen kon je de vloer niet zien.

‘Jij hebt een lichaam,’ zei hij. ‘Maar de kans is groot dat je dat verwoest, of dat je er niets mee doet. Alsof je een klein kind een Lamborghini geeft.’

‘Dus eigenlijk ben je jaloers,’ zei ik, want een Lamborghini is een supergave auto die iedereen wil hebben.

‘Een baby achter het stuur van een sportwagen is niet zo’n best idee, vind je wel? Dan moet er iemand ingrijpen om te zorgen dat het kind zo min mogelijk schade aanricht.’

‘Bedoel je dat demonen op baby’s passen?’ vroeg ik.

Hij keek me vol afkeer aan. ‘Doe niet zo bespottelijk.’

‘Wat doen ze dan?’

Toen trok hij zijn ‘Alex is stom’-gezicht. Dan gaat zijn mond aan één kant omhoog, komt er een harde blik in zijn toegeknepen ogen en schudt hij met zijn hoofd alsof ik hem teleurgesteld heb. Van die blik krijg ik een knoop in mijn maag en mijn hart gaat ervan bonzen, omdat ik diep vanbinnen best weet dat ik stom ben.

‘We proberen jullie te helpen om verder te kijken dan de leugen.’

Ik knipperde met mijn ogen. ‘Welke leugen?’

‘Jullie vinden jezelf allemaal zo belangrijk, zo bijzonder. Dat is een misvatting, Alex. Jullie zijn niets.’

Nu ik al tien ben en veel ouder, weet ik wel wat meer van demonen af, maar zo is Ruen helemaal niet. Volgens mij heeft iedereen het mis over demonen, net als over rottweilers. Iedereen zegt dat rottweilers kinderen doodbijten, maar oma had er eentje die Milo heette en hij likte me gewoon in mijn gezicht en liet me paardje rijden op zijn rug.

Mama kan Ruen niet zien en ik heb haar niets over hem verteld, en ook niet over de andere demonen die bij ons in huis zitten. Sommige zijn een beetje vreemd, maar ik negeer ze gewoon. Het is net of er allemaal chagrijnige familieleden door ons huis banjeren, die denken dat ze de baas over me kunnen spelen. Ruen is verder wel oké. Hij negeert mama en neust graag wat rond in huis. Hij is dol op opa’s oude piano die in de gang staat. Hij kan er eindeloos naar kijken en buigt zich eroverheen om het hout te bestuderen, alsof er een miniatuurdorpje in de nerven verscholen ligt. Dan buigt hij door zijn knieën om zijn oor tegen de onderkant te leggen, alsof er iemand in zit die tegen hem praat. Hij zegt dat het ooit een ‘uitmuntende’ piano is geweest en dat het hem mateloos irriteert dat mama hem tegen de radiator heeft gezet en



hem niet laat stemmen. ‘Hij klinkt als een oude hond,’ zegt hij en hij klopt erop met zijn knokkels alsof het een deur is. Ik zeg schouderophalend: ‘Nou en?’ en dan wordt hij zo boos dat hij verdwijnt.

Als Ruen boos is, verandert hij weleens in de Oude Man. Als ik er net zo uitzie als hij als ik oud word, dan maak ik mezelf van kant, echt waar. Als hij de Oude Man is, is hij zo mager en uitgeleerd dat hij eruitziet als een cactus met ogen en oren. Zijn gezicht is zo lang dat hij er bijna over struikelt en zit helemaal vol met rimpels, zo diep dat hij wel een prop verfrommeld zilverpapier lijkt. Hij heeft een grote, kromme neus en zijn mond doet me denken aan de bek van een piranha. Zijn hoofd glimt als een zilveren deurknop en is bedekt met vlossige plukjes dun wit haar. Zijn gezicht is zo grijs als een potlood, maar de wallen onder zijn ogen zijn felroze, alsof iemand de huid eraf getrokken heeft. Hij is afzichtelijk.

Toch ziet hij er als de Oude Man nog altijd een stuk beter uit dan als Monster. Monster is een soort lijk dat weken onder water heeft gelegen en door de politie wordt opgedregd; als het dan op een bootje ligt moet iedereen overgeven, omdat zijn huid de kleur heeft van een aubergine en zijn hoofd drie keer zo groot is als normaal. Maar dat is nog niet alles: als hij Monster is, is Ruens gezicht geen gezicht. Zijn mond ziet eruit alsof iemand er met een geweer een gat in heeft geblazen en zijn ogen zijn zo klein als die van een hagedis.

En dan nog wat: hij zegt dat hij negenduizend mensenjaren oud is. ‘Ja, tuurlijk,’ zei ik toen ik dat voor het eerst hoorde, maar hij stak zijn kin in de lucht en bleef een uur lang doorzagen over dat hij zesduizend talen spreekt, zelfs talen die niemand meer spreekt. Hij ging maar door over hoe mensen hun eigen taal niet eens kennen, niet echt, en geen goede woorden hebben voor belangrijke zaken als ‘schuld’ en ‘kwaad’, dat het ‘krankzinnig’ was dat een land met zoveel verschillende soorten regen daar maar één woord voor heeft, blablabla, tot ik vijf minuten achter elkaar

geeuwde en hij de hint eindelijk oppikte en verdween. Maar de volgende dag regende het en bedacht ik dat Ruen misschien zo stom nog niet was. Misschien had hij wel gelijk. Soms is de regen als kleine visjes, soms is hij als dikke klodders spuug en soms zijn de druppels net kogellagers. Daarom ben ik boeken gaan lenen in de bibliotheek om woordjes van allerlei te gekke talen te leren, zoals Turks, IJslands en Maori.

‘*Merhaba*, Ruen,’ zei ik een keer tegen hem, maar hij zuchtte en zei: ‘Het is een stomme *h*, sufferd.’ Toen zei ik ‘*Góða kvöldið*’ en snauwde hij dat het nog maar halverwege de ochtend was. Ik antwoordde met: ‘*He roa te wâ kua kitea*,’ waarop hij zei dat ik zo oenig was als een gnoe.

‘Wat voor taal is dat?’ vroeg ik.

‘Je moerstaal,’ zuchtte hij en hij verdween.

Daarom ben ik in het woordenboek gaan lezen, om al die vreemde woorden te begrijpen die hij de hele tijd gebruikt, zoals ‘soesa’. Ik probeerde dat woord uit op mama toen we het over de rellen van afgelopen juli hadden, maar ze dacht dat ik haar voor de gek hield.

Ruen heeft me ook van alles verteld over mensen die ik moest opzoeken op internet. Hij zei dat iemand die Nero heette heel lang een van zijn beste vrienden was geweest, maar dat Nero liever ‘Seezar’ werd genoemd en op zijn twintigste nog in zijn bed plaste. Toen vertelde Ruen me dat hij in de gevangenis had gezeten met een vent die ‘Sookraat S.’ heette. Sookraat S. was ter dood veroordeeld en Ruen vond dat hij moest vluchten. Hij had zelfs een stel vrienden van die Sookraat zo ver gekregen dat ze hem wilden helpen ontsnappen, maar die Sookraat wilde niet en toen is hij doodgegaan.

‘Die spoorde niet,’ zei ik.

‘Zeker weten,’ vond Ruen.

Het klonk alsof Ruen een hele hoop vrienden had, wat me verdrietig maakte, want ik had er maar één en dat was hij.

‘Wie was je boezemvriend?’ vroeg ik in de hoop dat hij zou zeggen dat ik dat was.

Hij zei Wolfgang. Ik vroeg: ‘Hoezo, Wolfgang?’ Eigenlijk bedoelde ik waarom Wolfgang zijn beste vriend was en niet ik, maar Ruen zei alleen dat hij Wolfgangs muziek mooi vond en hield verder zijn mond.

Ik weet wat je denkt: je denkt dat ik gek ben en dat Ruen in mijn hoofd zit, niet alleen met zijn stem, maar helemaal. Dat ik te veel horrorfilms heb gekeken. Dat Ruen een fantasievriend is die ik heb bedacht omdat ik eenzaam ben. Nou, je hebt het helemaal mis als je dat allemaal denkt. Hoewel ik af en toe best eenzaam ben.

Mama heeft voor mijn achtste verjaardag een hond voor me gekocht. Hij heet Woef. Woef doet me denken aan een norse, oude man, omdat hij altijd blaft en zijn tanden laat zien, en omdat zijn vacht zo wit en ruw is als oudemannenhaar. Mama noemt hem een blaffende poef. Woef sliep altijd naast mijn bed en holde de trap af om hard te blaffen als er mensen binnenkwamen, voor het geval ze me kwamen vermoorden. Maar toen Ruen steeds vaker verscheen, werd Woef bang. Nu gromt hij tegen de lucht, zelfs als Ruen er niet is.

O ja, dat is waar ook. Ruen zei vandaag iets wat ik interessant genoeg vind om op te schrijven. Hij zei dat hij niet zomaar een demon was. Zijn ware titel is ‘hellevorst’.

Hij was de Oude Man toen hij me dat vertelde. Hij grijnsde als een roofdier en al zijn rimpels spanden zich als telefoonkabels. Hij zei het precies zoals tante Bev altijd vertelt dat ze arts is. Ik geloof dat het veel voor tante Bev betekent dat ze arts is, omdat verder niemand van onze familie heeft gestudeerd of in een Mercedes rijdt en ook geen eigen koophuis heeft, zoals zij.

Volgens mij is Ruen er trots op om een hellevorst te zijn, omdat dat betekent dat hij heel belangrijk is in de hel. Toen ik Ruen

vroeg wat een hellevorst precies was, moest ik van hem nadenken over de betekenis van het woord. Ik heb het opgezocht in het woordenboek, maar het betekende gewoon ‘duivel’, wat nergens op slaat. Toen ik dat tegen hem zei, vroeg Ruen of ik wist wat een soldaat was.

‘Duh, tuurlijk wel,’ antwoordde ik.

‘Nou, als een gewone demon een soldaat is,’ zei hij toen, ‘dan zou je mij kunnen vergelijken met de commandant-generaal of met de veldmaarschalk.’

‘Vechten demonen dan in oorlogen?’ vroeg ik.

‘Nee,’ zei hij, ‘hoewel ze voortdurend strijden tegen de Vijand.’

Ik vond dat nogal paranoia klinken, en toen ik dat zei trok hij een kwaad gezicht en zei hij dat ‘demonen “eeuwig alert” zijn. Dat is iets anders dan paranoïde.’ Hij wil me nog steeds niet uitleggen wat een hellevorst precies is, daarom heb ik mijn eigen definitie gemaakt: een hellevorst is een slonzige, ouwe zak die rond paradeert met zijn oude oorlogsmedailles en het niet kan uitstaan dat ik de enige ben die hem kan zien.

Wacht. Ik geloof dat ik mama beneden hoor. Ja hoor, ze huilt weer. Ik denk dat ik beter kan doen alsof ik het niet merk. Over tweeënzeventig en een halve minuut beginnen de repetities voor *Hamlet*. Misschien doet ze het alleen om aandacht te trekken. Maar mijn kamer zit ineens vol met demonen. Het zijn er wel twintig; ze zitten fluisterend en giechelend op mijn bed en staan opgewonden te kletsen in de hoeken, alsof het Kerstmis is of zo. Een van hen noemde zonet mama’s naam. Ik heb een akelig gevoel in mijn buik.

Er gebeurt iets beneden.

‘Wat is er aan de hand?’ vraag ik Ruen. ‘Waarom hebben ze het over mijn moeder?’

Hij kijkt me aan en trekt een van zijn rupsenwenkbrauwen omhoog. ‘Mijn beste jongen, de Dood staat voor de deur.’

## HOOFDSTUK 3

### HET GEVOEL

#### **Anya**

Het telefoontje kwam vanmorgen om halfacht.

Ursula Hepworth, hoofd van de interne jeugdafdeling geestelijke gezondheidszorg van MacNeice House in Belfast, belde me op mijn mobiel met de mededeling dat er ernstige redenen waren om aan te nemen dat een tienjarige jongen zichzelf of anderen iets zou kunnen aandoen. ‘Hij heet Alex Broccoli,’ zei ze. Alex’ moeder had gisteren een poging tot zelfmoord gedaan en was met spoed opgenomen in het ziekenhuis. Ze hadden de jongen overgebracht naar de kinderafdeling van het City Hospital. Alex was alleen thuis in hun woning in west-Belfast toen het gebeurde; hij was een uur bij haar blijven zitten en had tevergeefs om hulp geroepen. Uiteindelijk waren moeder en zoon naar het ziekenhuis gebracht door een vrouw die Alex kwam halen voor zijn toneelgroep. Begrijpelijkerwijs was de jongen in alle staten. Ursula informeerde me dat een maatschappelijk werker, ene Michael Jones, al contact met de jongen had gehad. De geestelijke toestand van deze Alex baarde hem zorgen. Alex’ moeder had in de afgelopen vijf jaar minstens viermaal een zelfmoordpoging gedaan. Acht van de tien kinderen die er getuige van zijn geweest dat een ouder zichzelf iets aandoet zullen dit gedrag uiteindelijk imiteren.

‘In principe zou ik, als klinisch psychologe, de leiding nemen in dit geval,’ verklaarde Ursula, met haar Griekse accent en Noord-Ierse tongval. ‘Maar ik wil hem overdragen aan jou, als onze kers-

verse kinder- en jeugdpsychiater. Wat vind je ervan?’

Ik ging rechtop in mijn bed zitten en liet me verwelkomen door stapels verhuisdozen, her en der verspreid in mijn nieuwe flat. Het is een vierkamerflat aan de rand van het centrum, zo dicht bij de oceaan dat ik wakker word van het gekrijs van de zee-meeuwen en de flauwe ziltgeur van de zee. De kamer is van vloer tot plafond betegeld met tomaatrode plavuizen die bij zonsopgang opgloeien als de binnenkant van een oven, omdat de flat op het oosten ligt en ik nog geen kans heb gezien om gordijnen te kopen. Ik heb ook geen tijd gehad voor de inrichting, zo veeleisend is deze baan geweest sinds ik twee weken geleden vanuit Edinburgh terug naar mijn geboortestad ben verhuisd.

Ik keek op mijn horloge. ‘Wanneer wil je dat ik kom?’

‘Over een uurtje?’

Zes mei stond al drie jaar als vaste vrije dag in mijn agenda genoteerd, wat ook in mijn nieuwe contract was vastgelegd. Dat zal de rest van mijn werkzame leven zo blijven. Op zes mei komen degenen die ik beschouw als mijn dierbaarste vrienden naar me toe met troostende geschenken als cheesecake, tedere omhelzingen, fotoalbums van mij en mijn dochter in gelukkiger tijden, toen zij nog leefde en het redelijk goed met haar ging. Sommige van deze vrienden heb ik het hele jaar niet gezien, maar ook al hebben ze een andere haarkleur en zijn andere relaties intussen beëindigd, ze verschijnen op mijn stoep om me te helpen deze dag door te komen en hem vervolgens voor een heel jaar uit te bannen. Zo zal het altijd blijven.

‘Het spijt me,’ zei ik en ik begon over mijn contract, over het feit dat ik nooit werkte op deze dag, met het verzoek of zij vandaag het intakegesprek met de jongen kon voeren, dan zou ik het morgen op basis van haar aantekeningen overnemen.

Er viel een lange stilte.

‘Ik zou het niet vragen als het niet belangrijk was,’ zei ze afgemeten.

Veel mensen voelen zich door Ursula geïntimideerd. Nu ik drieënveertig ben, zie ik mezelf het liefste als iemand die dat soort minderwaardigheidsgevoelens is ontgroeid; bovendien waren de tranen toch al niet ver weg, vanwege de keiharde realiteit van Poppy's vierde sterfdag. Ik ademde diep in en informeerde Ursula zo professioneel mogelijk dat ik met alle genoegen een bespreking wilde beleggen met het complete team van de jeugdcliniek, maar niet eerder dan morgenvroeg.

Toen gebeurde er iets wat ik nog steeds niet kan verklaren, iets wat me slechts een paar maal eerder is overkomen en wat zo totaal anders is dan elk ander gevoel dat ik ken, dat ik het simpelweg 'dat gevoel' heb genoemd. Het is lastig uit te leggen, maar het gaat ongeveer als volgt: diep vanbinnen, ter hoogte van mijn zonnevlecht, wordt het eerst warm en daarna begint het te gloeien, hoewel het niet branderig of pijnlijk aanvoelt, waarna de warmte via mijn hals en kaken omhoogtrekt tot in mijn kruin; dan is het net alsof mijn haar recht overeind gaat staan en voel ik het tegelijkertijd in mijn knieën, mijn enkels en zelfs bij mijn heiligbeen, tot ik me zo bewust ben van mijn hele lichaam dat het wel lijkt of ik elk moment kan gaan zweven. Het is alsof mijn ziel me iets wil vertellen, een dringende, tintelende boodschap die mijn haarvaten en cellen opvult tot ze dreigen te barsten als ik er geen gehoor aan geef.

'Alles in orde?' informeerde Ursula en ik vroeg om een momentje geduld. Ik legde mijn telefoon op het nachtkastje en veegde mijn wangen droog. In tien jaar studie ben ik nergens in de literatuur ook maar één woord tegengekomen dat zou kunnen verklaren waarom dit me zo nu en dan overkomt, of waarom dat meestal het geval is op cruciale momenten in mijn leven. Ik weet alleen dat ik ernaar moet luisteren. De laatste keer dat ik dat niet deed, besloot mijn dochter om haar leven te beëindigen en was ik te laat om haar daarvan te weerhouden.

'Oké,' zei ik. 'Ik zal er zijn.'

‘Fijn, Anya. Ik weet zeker dat deze jongen bij jou in goede handen is.’

Ze zei dat ze contact zou opnemen met de maatschappelijk werker van de jongen, Michael Jones, om met hem af te spreken dat hij over twee uur bij de receptie van MacNeice House zou staan om me op te vangen. Ik rondde het telefoongesprek af en keek in de spiegel. Een van de effecten van Poppy’s dood is dat ik ’s nachts om de haverklap wakker schrik, waardoor ik donkere kringen onder mijn ogen heb die met geen enkele make-up te camoufleren zijn. Ik keek naar het kartelige witte litteken in mijn gezicht, naar de plek waar mijn wang naar binnen wordt gezogen, naar het ribbelpatroon van dood weefsel. Meestal ben ik ’s morgens een hele tijd bezig om mijn lange zwarte haar zo te kammen dat het die lelijke plek verbergt. Nu draaide ik het echter in een knot, zette hem vast met een balpen en schoot in de enige kledingstukken die ik had uitgepakt, een zwart broekpak met een gekreukeld wit shirt. Tot slot hing ik natuurlijk mijn zilveren talisman om mijn hals. Toen legde ik een briefje klaar voor mijn vrienden, die tot hun verbijstering en schrik zouden ontdekken dat ik op Poppy’s sterfdag de deur was uit gegaan.

In een poging om niet aan Poppy te hoeven denken nam ik de kustweg, in plaats van de snelweg. Misschien heeft het met mijn naderende middelbare leeftijd te maken dat mijn herinneringen aan haar de laatste tijd niet zozeer visueel zijn, maar worden omgezet in klanken. Haar lach, licht en aanstekelijk. De melodietjes die ze verzong op mijn oude Steinway en met maar één vinger speelde in onze flat in Morningside in Edinburgh. De uitdrukkingen die ze gebruikte om haar toestand te beschrijven: ‘Het is als... als een gat, mam. Nee, alsof ik dat zelf ben. Een gat. Alsof ik alle duisternis opslok.’

MacNeice House is gevestigd in een oud, victoriaans landhuis op een grote lap verwilderde grond, hoog in de heuvels en met uit-



zicht op de bruggen van Belfast die naar Britse monarchen zijn vernoemd. De kliniek is onlangs gerenoveerd en biedt interne en ambulante behandeling en diagnostiek voor zo'n beetje alle psychiatrische ziektebeelden van kinderen en jongeren in de leeftijd van vier tot vijftien jaar: angststoornissen, autismespectrumstoornissen, gedragsstoornissen, depressie, obsessief-compulsieve stoornissen, psychose en nog een paar meer. Er zijn tien slaapkamers, er is een gemeenschappelijke zaal met computers, een creatieve ruimte, een spreek- en behandelkamer, een speelzaal, een eetzaal, een zwembad, een appartementje voor ouders die een nachtje moeten blijven slapen en een gesloten kamer, door de medewerkers stelselmatig de 'rustkamer' genoemd. Alle interne patiënten zijn leerplichtig, vandaar dat er ook een school op het terrein is, met de nodige gespecialiseerde leerkrachten. Na mijn opleiding aan de universiteit van Edinburgh heb ik in die stad twee jaar in een soortgelijk centrum gewerkt, maar de reputatie van MacNeice House heeft me terug naar Noord-Ierland gelokt, een beslissing waar ik overigens nog steeds niet helemaal zeker over ben.

Ik zag een onbekende auto naast Ursula's glanzende zwarte Lexus op de parkeerplaats staan, een gehavende, flessengroene Volvo met een nummerbord uit 1990, en ik vroeg me af of die misschien van Michael Jones was, Alex' maatschappelijk werker. Ik rende over het grind van de parking en hield mijn aktetas boven mijn hoofd tegen de stromende regen, toen er achter de stenen pilaren een lange man in een donkerblauw pak verscheen, die een golfparaplu naar me uitstak.

'Welkom,' riep hij me toe. Ik dook onder de paraplu en hij hield hem boven mijn hoofd tot we veilig en wel binnen waren, waar Ursula al bij de receptiebalie stond. Een lange vrouw met een koninklijke uitstraling, die er in haar rode pakje, met haar dikke bos Diana Ross-haar doorspekt met grijs en haar mooie Griekse jukbeenderen eerder uitziet als een succesvolle zakenvrouw dan als klinisch psychologe. Ze zat in het panel dat over mijn sollicitatie

voor deze baan ging, en het was vanwege haar dat ik zeker wist dat ik hem niet zou krijgen.

‘Je bent oorspronkelijk opgeleid tot huisarts. Waarom ben je overstapt op kinderpsychiatrie?’

Tijdens het gesprek hield ik mijn rechterhand onder mijn dijbeen en bestudeerde ik de gezichten van het panel: drie mannelijke psychiaters en Ursula, internationaal befaamd vanwege haar onderzoeken op het terrein van de kinderpsychologie en berucht om haar bothed.

‘Ik was van meet af aan in psychiatrie geïnteresseerd,’ antwoordde ik. ‘Mijn moeder heeft een lange strijd gevoerd met een geestesziekte en ik wilde op zoek naar antwoorden, omdat dergelijke ziekten ons voor zoveel raadselen stellen.’ Als er iemand was die de verwoestende kracht van een geestesziekte kende – de sociale taboes, de schande, de diepgewortelde, angstaanjagende associatie met schaamte voor de mate waarin de menselijke geest kan instorten – was ik het wel.

Ursula had me aandachtig opgenomen vanachter de brede tafel. ‘Ik dacht dat iedere psychiater het als een doodzonde beschouwde om te denken dat overal een antwoord voor gevonden kan worden,’ had ze zogenaamd luchtig naar voren gebracht. Een grapje met een scherpe ondertoon. De voorzitter van het panel – John Kind, hoofd van de afdeling psychiatrie van Queens University – had onrustig van Ursula naar mij gekeken en probeerde geforceerd om Ursula’s nauwelijks verhulde sneer om te buigen naar een vraag: ‘Denk je dat je alle antwoorden gevonden hebt, Anya? Of is dat je intentie ingeval je deze functie krijgt?’

Mijn hart zei ja. Maar op dat moment glimlachte ik en gaf ik het antwoord dat ze wilden horen: ‘Het is mijn intentie om wezenlijk iets voor mijn patiënten te betekenen.’

Bij de receptie schonk Ursula me een overdreven brede glimlach, waarop ze haar hand uitstak en de mijne voor het eerst sinds mijn sollicitatiegesprek stevig drukte. Het is niet heel ongebruike-

lijk dat psychiaters en psychologen met elkaar botsen, gezien de verschillen in benadering, maar ik had uit haar telefoontje begrepen dat, welk appeltje het ook was dat ze tijdens dat gesprek met mij te schillen had, het was opgelost. Ze wendde zich tot Michael, die de paraplu uitschudde en in de daarvoor bestemde standaard zette. ‘Anya, dit is Michael, Alex’ maatschappelijk werker. Hij werkt voor Bureau Jeugdzorg, een gemeentelijke instantie.’

Michael draaide zich met een scheve grijns om. ‘Ja,’ zei hij. ‘Iemand moet het doen.’

Ursula nam hem met half geloken oogleden op, voordat ze mij weer aankeek. ‘Michael zal alle details met je doornemen. Ik zie je straks om te bespreken hoe we het gaan aanpakken.’ Ze gunde Michael een kort knikje en liep de gang in.

Michael stak zijn hand uit. ‘Fijn dat je wilde komen op je vrije dag,’ zei hij. Ik wilde hem uitleggen dat het meer was dan een vrije dag – het was de sterfdag van mijn dochter – maar plotseling zat er een brok in mijn keel. Ik ging druk in de weer met het register en nam alle tijd om mijn naam op de lijst te schrijven.

‘We hebben elkaar al eens eerder ontmoet,’ zei hij, toen hij de pen van me overnam.

‘O, ja?’

Hij zette zwierig zijn handtekening onder zijn naam. ‘In 2001, tijdens het kinderpsychiatriecongres in Dublin.’

Dat was zes jaar geleden. Ik herinnerde me hem totaal niet. Ik keek naar de lange, slanke man die voor me stond; hij had brede schouders en staalgroene ogen, die je blik net iets langer vasthiel dan prettig was. Ik schatte hem eind dertig en hij straalde de matheid uit die ik wel vaker tegenkwam bij maatschappelijk werkers, een bepaald cynisme dat uit zijn lichaamstaal sprak, uit de ietwat smalende glimlach. De rauwe klank van zijn stem verraadde een teveel aan sigaretten en uit de snit van zijn pak en de glanzende schoenen maakte ik op dat hij geen kinderen had. Hij droeg zijn blonde haar lang, tot over zijn boord, en het zat wat in de war,

maar de lichte geur van haargel verraadde dat dit opzettelijk was.

‘Wat had een maatschappelijk werker te zoeken op een kinderpsychiatriecongres?’ Ik draaide me om naar de gang achter ons, waar mijn kantoor lag.

‘Psychiatrie was mijn oorspronkelijke tak van wetenschap, na een korte periode waarin ik voor priester studeerde.’

‘Voor priester?’

‘Een familietraditie. Ik vond je paper erg goed, trouwens. “De noodzaak voor psychose-interventie in Noord-Ierland”, zo heette het toch? Dat wijst erop dat je van plan bent om de bezem er doorheen te halen.’

‘De bezem er doorheen halen is misschien wat te veel gezegd,’ zei ik. ‘Maar ik zou graag willen dat de psychosebehandeling bij jongeren anders aangepakt werd.’

‘Hoe dan?’

Ik schraapte mijn keel, met het bekende gevoel dat ik me moest verdedigen. ‘Ik ben van mening dat we te veel signalen die wijzen op psychose, en zelfs op een vroeg stadium van schizofrenie, over het hoofd zien, met het gevolg dat deze kinderen doorslaan of zichzelf zelfs iets aandoen, terwijl ze met de juiste behandeling heel gemakkelijk geholpen kunnen worden en een normaal leven kunnen leiden.’ Mijn stem begon te trillen. In mijn hoofd hoorde ik Poppy’s getingel op onze piano, de melodie die ze uit de toetsen wilde halen zacht neuriënd. Toen ik opkeek, zag ik dat hij naar het litteken op mijn gezicht staarde. Ik had mijn haar los moeten dragen, dacht ik.

Bij de deur van mijn kantoor aangekomen probeerde ik me de code te herinneren die ik een week eerder van Josh gekregen had, Ursula’s assistent. Even later tikte ik het juiste nummer voor het deurslot in. Ik draaide me om en zag dat Michael de gang door keek, zijn schouders bijna opgetrokken tot aan zijn oren.

‘Ben je voor het eerst in MacNeice House?’

‘Nee, hoor. Ik ben hier juist veel te vaak geweest naar mijn smaak.’

‘Is het hier niet naar je zin?’

‘Ik hou niet van psychiatrische instellingen. Niet voor kinderen.’

Ik deed de deur open. ‘Dit is geen psychiatrische instelling. Het is een zorgcentrum...’

‘Voor mij is dat één pot nat.’

Eenmaal binnen bleef Michael staan, tot ik op twee leunstoelen en een witte salontafel wees en vroeg of hij iets wilde drinken, waarvoor hij bedankte. Ik schonk voor mezelf kruidenthee in en ging in de kleinere leunstoel tegenover hem zitten. Michael ging geheel op in een affiche aan de wand boven mijn boekenkast.

“Verdenking leidt vaak tot een verdachte”, las hij hardop. Hij zei het op vragende toon.

‘C.S. Lewis,’ zei ik, ‘Uit *Brieven uit de hel*. Heb je dat gelezen?’

‘Ja, ik ken het,’ zei hij met een vies gezicht naar mijn kruidenthee. ‘Ik vraag me alleen af waarom je een citaat als dit hebt laten inlijsten.’

‘Op dat moment leek het gewoon een goed idee, geloof ik.’

Hij glimlachte. ‘Die heb ik op een T-shirt staan.’

Er viel een korte stilte toen hij een dossier uit zijn aktetas haalde. Op de voorkant stond de naam ALEX BROCCOLI.

‘Alex is tien jaar oud,’ begon Michael met een zachte klank in zijn stem. ‘Hij woont in een van de armste wijken van Belfast, samen met Cindy, zijn alleenstaande moeder van halverwege de twintig. Cindy heeft een zwaar leven gehad, hoewel we dat misschien beter een andere keer kunnen bespreken. Je weet dat ze een poging tot zelfmoord heeft gedaan?’

Ik knikte. ‘Waar is Alex’ vader?’

‘Dat weten we niet. Zijn naam staat niet vermeld op Alex’ geboortebewijs. Cindy is nooit getrouwd geweest en weigert om ook maar iets over hem te zeggen. Ik heb niet de indruk dat hij een grote rol in Alex’ leven heeft gespeeld. Wat we wel weten is dat Alex zich ernstig zorgen maakt over de gezondheid van zijn moe-

der. Zijn gedrag heeft vaderlijke trekjes aangenomen en hij vertoont alle kenmerken van een kind dat diep gevangen zit in het trauma van zelfdoding van een ouder.’

Hij schoof over de tafel heen een document naar me toe, een korte samenvatting van de aantekeningen van Alex’ gesprekken met diverse kinderpsychiaters. ‘Gesprekken met zijn moeder en zijn leerkrachten duiden op diverse psychotische episodes, waaronder agressie tegen een lerares.’

‘Agressie?’

Michael leek weinig zin te hebben om hier dieper op in te gaan en zuchtte. ‘Hij haalde uit tijdens een woedeaanval in de klas. Hij beweerde dat hij door een ander kind werd opgehitst en de lerares wilde er niet te veel aandacht aan besteden, maar we moeten dit soort dingen toch registreren.’

Toen ik de aantekeningen doorbladerde, werd het me al snel duidelijk dat Alex alle klassieke symptomen vertoonde van een milde vorm van hoog functionerende ASS, autismespectrumstoornis, gekenmerkt door zeer concreet denken, de neiging de dingen verkeerd te begrijpen, agressieve uitbarstingen, iets te volwassen taalgebruik voor zijn leeftijd en excentriciteit. Er was een aantekening over het feit dat hij beweerde demonen te zien. Ik begreep dat er nog nooit enige medicatie of behandeling was voorgeschreven, waar ik heel even sprakeloos van werd. Ik was herhaaldelijk door collega’s in Schotland gewaarschuwd dat ‘de dingen er anders aan toe gaan in Noord-Ierland’, waarbij met ‘de dingen’ psychiatrische interventies werden bedoeld. Die woorden gonsden door mijn hoofd terwijl ik het dossier doornam.

Na een tijdje besepte ik dat Michael me zat op te nemen. ‘Waarom ben je teruggekomen naar Noord-Ierland?’ vroeg hij toen ik vragend opkeek.

Ik leunde achterover in mijn stoel en keek hem recht in de ogen. ‘Het korte antwoord? Deze baan.’

‘En het lange antwoord?’

Ik aarzelde. ‘Een terloopse opmerking van een PhD-kandidaat die stage liep op mijn afdeling in Edinburgh. Ze zei dat de kinderen in Noord-Ierland, zelfs degenen die *The Troubles*, De Problemen, niet van nabij hebben meegemaakt, die nooit uit een zwembad zijn gevist en na een terroristische aanval in aluminiumfolie zijn gewikkeld, nog nooit aan het geluid van een bom hebben berekend waar hij ongeveer gevallen is en nooit een geweer hebben gezien, lijden onder de psychologische effecten van wat de oudere generatie heeft meegemaakt.’

‘Secundair oorlogstrauma heet dat toch?’

Ik knikte. In mijn geheugen klinkt heel even de doffe klap van een bom. Vanuit mijn slaapkamerraam in Bangor, een buitenwijk van Belfast aan de kust, kon ik de explosies horen, misselijkmakend en hol. Een herinnering die ik nooit had kunnen afschudden.

‘Er is hier sprake van een hogere psychologische morbiditeit in de volwassen populatie dan waar dan ook in het Verenigd Koninkrijk.’

‘Aha, dat verklaart een groot deel van mijn werk.’ Hij wreef in zijn ogen en liet het op zich inwerken. ‘Ben jij ooit uit een zwembad gevist na een bommelding?’

‘Twee keer.’

‘Dus je denkt dat iedere arme sloeber die bij *The Troubles* betrokken is geweest eerder kans maakt op een zenuwinstorting?’

‘Niemand is in staat om de impact van een ervaring op de geestelijke gezondheid te meten. Er spelen te veel andere factoren mee...’

Hij fronste zijn wenkbrauwen. ‘Alex is nooit met de onrust en het geweld geconfronteerd.’

‘Nee?’

‘We hebben Cindy en hem naar dat soort dingen gevraagd. Ik bedoel, ja, ze wonen in een turbulente wijk, maar Cindy heeft duidelijk te kennen gegeven dat ze leed onder de gevolgen van misbruik op jonge leeftijd.’

Ook een vorm van secundair trauma, dacht ik. ‘Hoe lang ben je al betrokken bij de zaak Alex?’

Michael zuchtte. ‘Ik heb sinds zijn zevende regelmatig contact met hem. Hij zit in een kwetsbare gezinssituatie en ook zijn leefomstandigheden zijn niet ideaal te noemen. De vorige keer dat Cindy een poging tot zelfdoding deed, dreigden de hoge pieten hem in een pleeggezin te plaatsen.’

Mij leek dat zo’n gek idee nog niet, maar zo te zien dacht Michael daar heel anders over en ik besloot hem voorlopig het voordeel van de twijfel te gunnen.

Ik tikte peinzend met mijn wijsvinger op het dikke dossier dat voor me op tafel lag. ‘Wat is er nodig?’ vroeg ik kalm. Het viel me op dat Michael zijn stem verhief en rood aanliep als het woord ‘pleegzorg’ viel.

‘Een verklaring dat hij speciale zorg nodig heeft, om mee te beginnen.’ Hij zweeg even. ‘Toen ik hoorde dat er een nieuwe kinderpsychiater was aangetrokken... je kunt je niet voostellen hoe opgelucht ik was.’ Hij glimlachte, en plotseling was ik bang dat ik hem teleur zou stellen.

‘Kun je wat specifiekere zijn, alsjeblieft, Michael?’

Hij leunde voorover, legde zijn ellebogen op zijn knieën en liet zijn ogen op mijn benen vallen.

‘Waar het om gaat, dokter Molokova, is dat ik een aanhanger ben van de *Signs of Safety*.’

Ik keek hem peinzend aan.

‘Je weet wel, het Australische model voor de bescherming van kinderen...’

‘Ik ben bekend met de *Signs of Safety*,’ zei ik kortaf. Het was ook in mijn belang. *Signs of Safety* is een benaderingswijze die erop gericht is om een veilige thuissituatie voor een kind te creëren, waarbij alle gezinsleden betrokken worden en samen in therapie gaan. De aanhangers hiervan zijn meestal fel gekant tegen de interventiemethoden waarop mijn functie is gebaseerd.



Michael begon zich op te winden. ‘Kijk, wat ik nodig heb is jouw belofte dat je dit gezin niet uit elkaar haalt. Geloof me, ze hebben elkaar nodig en niet een of andere bureaucratische, formulieren verslindende procedure volgens het boekje, waardoor dit kind het zorgcircuit in draait...’

‘Bij mij staat maar één ding voorop, en dat is dat dit kind de zorg krijgt die het nodig heeft.’ Ik zei het langzaam en duidelijk, in de hoop hem te kalmeren en gerust te stellen. Als we samen moesten werken aan deze zaak, was het absoluut noodzakelijk dat we van dezelfde bladmuziek zongen.

Hij nam me op met een zekere nervositeit in zijn blik, smekend bijna. Deze jongen betekende veel voor hem. Niet alleen professioneel; het was duidelijk dat Michael zich deze zaak persoonlijk aantrok. Hij had zo te zien een tikje last van het heldencomplex – die doorleefde, futloze uitstraling van hem was een gevolg van zijn frustraties. Na een lange stilte brak er een glimlach door op zijn gezicht, waarna hij zich een mok van mijn brandnetelthee inschonk en deze overdreven rillend van walging achteroversloeg.

Ik stond op om aan te geven dat we weg moesten, want we hadden voor twintig minuten later een afspraak met Alex staan. Michael veegde zijn aantekeningen bij elkaar en stopte ze netjes in zijn aktetas.

‘Je ziet er moe uit,’ zei hij, met een glimlach om te laten zien dat hij het vriendelijk bedoelde en niet als kritiek. ‘Zal ik rijden?’

## HOOFDSTUK 4

### WIE HEEFT JE DAT LITTEKEN BEZORGD?

#### **Anya**

En zo stapten we in Michaels Volvo, waarin vreemd genoeg een sterke mestgeur hing, en gingen we op weg naar de kinderafdeling van het Belfast City Hospital.

Het was belangrijk dat ik Alex met fluwelen handschoentjes benaderde; ik moest hem de ruimte geven en vertrouwen kweken. Voordat we weggingen, had ik Michael gevraagd om Alex te polsen op welke plek hij het liefste met mij zou willen praten en ook of het tijdstip hem schikte, zodat mijn komst geen onnodige onrust zou veroorzaken. Alex leek zich over geen van beide punten druk te maken; hij wilde alleen maar weten hoe het met zijn moeder ging en wanneer hij haar mocht opzoeken in het ziekenhuis. Hij kreeg de belofte dat hij bij haar op bezoek mocht, zodra ze medisch behandeld was.

Michael ging de kamer als eerste binnen, na een flinke roffel met zijn knokkels op de deur. De spreekkamer voor kinderen ziet er op elke psychiatrische afdeling hetzelfde uit: een hoek vol therapeutisch speelgoed en altijd een poppenhuis. In dit geval stonden er alleen een poppenhuis, een witbord op kinderformaat op een standaard, een gehavende blauwe sofa en een tafel met twee stoelen in de kamer. Over Michaels schouder heen zag ik Alex bij de tafel zitten, wippend op de achterpoten van zijn stoel.

‘Hoi, Alex,’ zei Michael luchtig. Bij het zien van Michael liet de jongen de stoel met een klap op zijn vier poten zakken en riep hij:

‘Sorry!’ Michael wapperde met zijn hand om aan te geven dat het niet uitmaakte. Toen stak hij zijn beide handen naar mij uit, alsof hij de hoofdprijs van een televisieshow presenteerde.

‘Mag ik je voorstellen aan dokter Molokova?’ zei hij tegen Alex, die met een beleefd knikje naar me glimlachte.

‘Je mag Anya zeggen,’ zei ik.

‘An-ya,’ herhaalde hij en toen grijnsde hij. Ik nam hem vluchtig op. Hij had iets van een straatjochie: donkerbruin haar dat weleens gewassen en geknipt mocht worden; een bleke, Noord-Ierse huid, grote, denimblauwe ogen en een brutale mopsneus, bezaaid met grote sproeten. Zijn kledingkeuze was opvallender: een bruingestreept oversized herenoverhemd, scheef dichtgeknoopt, een bruine tweed broek met ruim omgeslagen pijpen, een geruite stropdas en zwarte, zorgvuldig gepoetste schoolschoenen. Over de rug van de sofa hingen een mouwloos herenvest en een blazer. Het zou me niet verbaasd hebben als ik ergens een wandelstok en een pijp had zien liggen. Alex was kennelijk al tijden zelfstandig en probeerde veel ouder te lijken dan hij was. Om zijn moeder tot steun te zijn, vermoedde ik. Ik kon niet wachten om uit te zoeken of dit een uiting van een andere persoonlijkheid was, of dat hij simpelweg excentriek was. Er hing een sterke uiengeur in de kamer.

Michael trok een van de stoelen naar de deur en ging daar zitten, om me zo min mogelijk te storen tijdens mijn gesprek met Alex. Ik liep naar de tafel. ‘Gezellig hier, hè?’

Alex keek me aan en deed zijn best om een beleefde glimlach te produceren. ‘Gaat het goed met mijn moeder?’ vroeg hij. Ik keek over mijn schouder naar Michael, die knikte.

‘Ik geloof dat het een stuk beter met haar gaat, Alex.’ Ik koos mijn woorden met zorg. Ik probeer altijd zo eerlijk mogelijk tegen mijn patiënten te zijn, maar bij jonge kinderen draait alles om tact. Alex had mijn aarzelende blik op Michael echter opgemerkt en keek zorgelijk naar me op. Dat was niet zo vreemd, gezien alles

wat hij had meegemaakt. Het komt zelden voor dat ik met kinderen werk die van een onbezorgde jeugd hebben genoten, en ondanks de catalogus vol traumatische levensverhalen die ik tot dusver bijeen heb gesprokkeld, raakt het me nog steeds wanneer ik op het punt sta om een rol te gaan spelen in een verhaal dat op jonge leeftijd al getekend wordt door zoveel verdriet. Het einde is vaak maar al te voorspelbaar en ik kan de gezichten van al die kinderen nooit helemaal uit mijn gedachten bannen. In mijn dromen word ik bezocht door alle ellende die ze hebben meegemaakt.

Maar Alex kwam niet over als iemand die we in de psychiatrie ‘emotioneel vervlakt’ noemen. Zijn ogen stonden levendig, vragend en gekweld.

Een psychiatrisch consult is te vergelijken met een interview met een beroemdheid: via een reeks gerelateerde onderwerpen draaien we in steeds kleinere kringetjes rond het essentiële onderwerp. Met dit verschil dat we in een psychiatrisch consult bij de essentie moeten zien te komen door de cliënt de leiding te geven over het gesprek. Ik zocht naar een ingang. Op het witbord naast het poppenhuis stond een pasgemaakte tekening van een huis, zorgvuldig getekend met blauwe stift. Ik wees ernaar.

‘Wat een mooie tekening. Is dat jouw huis?’

Alex schudde driftig van nee.

‘Is het een huis waar je weleens bent geweest?’

Hij stond op van zijn stoel en liep met afgemeten passen naar het witbord.

‘Dit is het huis dat ik voor mijn moeder zou kopen als ik genoeg geld had.’ Hij poetste een vlekje inkt weg dat bij de uitnodigende, halfronde voordeur was beland. ‘Het heeft een geel dak, er staan bloemen in de voortuin en het heeft een heleboel slaapkamers.’

Daar wilde ik graag dieper op ingaan, vooral toen ik zag dat zijn schouders zich wat ontspanden. ‘Hoeveel slaapkamers heeft het?’ vroeg ik.

‘Dat weet ik niet precies.’ Hij pakte de blauwe stift weer op en tekende verbazend knap verder aan het huis: een weerhaan op het dak, twee laurierboompjes bij de voordeur, een hond die het tuinpad op rende. Ik keek rustig toe, zonder iets te zeggen, en maakte mentaal notities.

Hij tekende een kleine cirkel in de voortuin van het huis en zette hem vol met stippen. ‘Een aardbeienveldje,’ zei hij, omdat zijn oma vroeger aardbeien kweekte om jam te maken. Zijn laatste toevoeging aan de tekening was een stel enorme vleugels boven aan de tekening, in de blauwe lucht.

‘Wat is dat?’ vroeg ik.

‘Een engel,’ zei hij. ‘Om ons te beschermen tegen het kwaad. Hoewel ik nog nooit een engel heb gezien.’ Zodra hij dat had gezegd leek hij dicht te slaan, vermeed hij oogcontact en schoot zijn hand naar zijn mond, alsof hij bang was iets te verklappen.

Ik vroeg Alex of hij het goed vond als ik een raam openzette. Uit ervaring weet ik dat een open raam de patiënt vaak het geruststellende gevoel geeft dat hij niet opgesloten zit, dat hij weg kan als het nodig is, al zou Alex er een hele serie ladders en de lenigheid van Spiderman voor nodig hebben om uit deze ramen te klimmen. Hij knikte en haalde diep adem. Hij ontspande zich al wat. Stap één.

Ik ging met gekruiste benen op de bontgekleurde tapijttegels zitten en haalde een notatieblok en een pen uit mijn schoudertas. Alex schoof onrustig heen en weer en keek schichtig naar Michael, die nog steeds kalmpjes bij de deur zat. Na een lichte aarzeling kwam Alex tegenover me zitten.

‘Vind je het goed als ik aantekeningen maak tijdens ons gesprek, Alex?’

Hij ging gemakkelijk zitten, kruiste zijn benen en pakte zijn enkels vast. Hij knikte.

‘Ik schrijf ook dingen op.’

‘Schrijf je?’ vroeg ik. ‘Verhalen? Gedichten? Een dagboek?’

Bij de derde poging lichtten zijn ogen op.

‘Ik houd ook een dagboek bij. Ik begrijp alles wat er gebeurt beter als ik het opschrijf,’ zei ik terwijl ik mijn schrijfblok omhoog hield, maar hij staaarde nog steeds naar de hoek, diep in gedachten verzonken.

‘Hoe kom je daaraan?’ vroeg hij toen hij het litteken op mijn gezicht zag.

‘Het is niets bijzonders,’ zei ik, terwijl ik met mijn hand over de onregelmatig gevormde groef op mijn wang streek en mezelf eraan herinnerde dat ik mijn emoties moest beheersen. ‘Ben jij weleens van je fiets gevallen?’

‘Ik heb mijn knie weleens opengehaald.’ Er viel een lange stilte toen hij daaraan terugdacht. En toen: ‘Waarom draag je een flessendop als halsketting?’

Hij keek naar de zilveren talisman om mijn hals. Ik hield hem voor hem op. ‘Het is geen flessendop. Het heet een sos-talisman. Zo kunnen mensen zien welke behandeling ik nodig heb als ik in een anafylactische shock beland.’

Hij herhaalde de woorden ‘anafylactische shock’. ‘Wat is dat?’

‘Ik ben allergisch voor noten.’

Hij zette zijn blauwe ogen wijd open. ‘Ook voor pinda’s?’

‘Nou en of.’

Daar moest hij even over nadenken. ‘Pindakaas?’

‘Ook.’

Hij hield zijn hoofd scheef. ‘Waarom?’

‘Mijn lichaam kan er niet tegen.’

Hij keek me strak aan en nam me op alsof ik elk moment kon ontploffen of een tweede hoofd zou krijgen.

‘Wat gebeurt er dan als je een Snickers of zoiets eet?’

Dan zou ik waarschijnlijk geen lucht meer krijgen, dacht ik, maar ik zei: ‘Dan zou ik meteen in slaap vallen.’

Hij zette grote ogen op. ‘Snurk je?’

Ik schoot hardop in de lach. ‘Michael zei dat je een heleboel

goede moppen kent. Ik ben dol op moppen. Wil je me je favoriete mop vertellen?’

Hij keek me aan en schudde na enig nadenken hij zijn hoofd. ‘Dat gaat niet,’ zei hij ernstig. ‘Ik heb te veel favoriete moppen.’

Ik liet hem nog even nadenken en zei toen: ‘Zal ik je dan een van mijn favoriete moppen vertellen?’

‘Nee, ik weet er al een,’ zei hij en hij schraapte zijn keel.

‘Statistisch gezien zijn zes van de zeven dwergen niet Happy.’

Het duurde even voor ik hem doorhad, maar toen moest ik zo hard lachen dat Alex’ gezicht opklaarde als een lampion.

‘Ik heb hem niet zelf bedacht,’ zei hij haastig.

‘Bedenk je zelf ook moppen?’

‘Ik schrijf ze, voor een toneelstuk waar ik in zit. Ik speel een jongen die Horatio heet.’

‘Speel je in *Hamlet*?’

Hij vertelde dat het een moderne versie was van Shakespeares *Hamlet* en dat hij over een paar weken in het Grand Opera House zou optreden. Hij vroeg of ik het leuk vond om te komen.

‘Nou en of ik dat leuk zou vinden,’ zei ik en ik meende het. ‘Je moeder zal wel heel trots op je zijn. Heb je haar veel moppen verteld?’

Hij knikte, met een intens verdrietig gezicht. ‘Ze heeft al heel lang niet meer gelachen.’

‘Soms lachen mensen niet aan de buitenkant,’ bracht ik naar voren, ‘dan hebben ze alleen binnenpretjes.’

Hij dacht hierover na, maar ik zag dat zijn rechterhand naar zijn kraag was gekropen; hij trok eraan alsof hij plotseling te strak was gaan zitten. Ik liet de stilte zo lang aanhouden dat het ongemakkelijk werd.

‘Bedoel je dat mensen vanbinnen lachen? Zoiets als inwendig lachen in plaats van inwendig bloeden?’

Ik schrok een beetje van deze associatie, maar ik liet hem doorpraten.

‘Ik geloof dat ik weet wat je bedoelt,’ zei hij langzaam. ‘Ik lachte vroeger ook weleens vanbinnen, toen mijn vader nog leefde.’

Ik vroeg zo nonchalant mogelijk verder. ‘Kun je me uitleggen wat je bedoelt?’

Alex wierp me een vermoeide blik toe. Zijn hand lag nog steeds op zijn kraag.

‘Zo ongeveer. Kijk, dan deed ik iets wat ik leuk vond, maar als hij er was, deed ik het stilletjes. Schrijven en tekenen en zo. Dan voelde ik me hier gelukkig,’ hij drukte een vuist tegen zijn borst, ‘ook al zei mijn oma dat mijn vader naar de hel zou gaan voor wat hij had gedaan.’

Hij sloeg een hand voor zijn mond alsof hij per ongeluk iets van zichzelf had blootgegeven dat hij niet wilde.

‘Geeft niks, hoor,’ stelde ik hem gerust. ‘Dat kun je rustig zeggen, ik ben hier niet om je te straffen.’

Hij knikte en schoof onrustig heen en weer op zijn stoel.

‘Ik loop hard,’ zei ik. ‘Hardlopen maakt mij gelukkig,’ lachte ik, maar Alex’ gezicht betrok.

‘Dat wil ik niet,’ zei hij gespannen.

Ik hield mijn hoofd scheef. ‘Wat niet?’

Hij keek naar de hoek, alsof er iemand stond. Toen slaakte hij een diepe zucht. ‘Oké,’ zei hij resoluut. Ik wachtte tot hij de draad weer oppikte. Ten slotte glimlachte hij vermoeid en zei hij: ‘Ruen zegt hallo.’

Ik staarde hem aan. ‘Ruïn?’

‘Ruen is mijn vriend,’ zei Alex met een zweem onzekerheid in zijn stem, alsof hij verwachtte dat ik dat wel zou weten. ‘Mijn allerbeste vriend.’

‘Ruïn,’ herhaalde ik. ‘Leuk. Zeg maar hallo terug tegen Ruïn. Wil je me uitleggen wie hij is?’

Alex zoog zijn lip naar binnen en tuurde naar zijn voeten.

‘Ruïn is een ongebruikelijke naam,’ zei ik. En na een lange stilte: ‘Is Ruïn een dier?’



Hij schudde zijn hoofd en keek over me heen naar de muur. ‘Sommigen wel, maar Ruen niet. Hij is... we zijn gewoon vrienden.’

‘Sommigen?’ vroeg ik. Hij knikte, maar zei verder niets. Denkbeeldige vrienden, dacht ik.

‘Wil je me wat meer over hem vertellen?’

Alex keek op en dacht na. ‘Hij houdt van mijn grootvaders piano. En hij is dol op Mozart.’

‘Mozart?’

Alex knikte. ‘Ruen kan alleen geen piano spelen.’ Hij zweeg even. ‘Hij zegt dat jij dat wel kunt.’

‘Ja,’ zei ik. Mijn glimlach verdween. ‘Ik speel al piano sinds ik nog heel jong was. Mozart is echter niet mijn favoriete componist. Mijn absolute favoriet is Ra...’

‘Ravel,’ zei Alex en hij maakte onbevangen mijn zin voor me af. ‘Ruïn zegt dat Ravel een soort Zwitserse horlogemaker was.’

‘Een Zwitserse horlogemaker?’ Tot mijn schrik klopte dat precies. Ravel was al tientallen jaren mijn favoriete componist. Ik legde mijn pen neer en sloeg mijn armen over elkaar. Dit kind zat vol verrassingen.

Alex leunde naar opzij, alsof hij ergens naar luisterde. Toen ging hij rechtop zitten en staaarde me aan. ‘Hij bedoelt dat Ravel zijn muziek schreef alsof hij een heel duur horloge maakte.’ Hij hief zijn handen en liet denkbeeldige wijzerplaten draaien. ‘Dat alle radertjes precies pasten.’

Het kon zijn dat hij van Ravel had gehoord, maar dan nog was dit redelijk bijzonder te noemen. Ik was geïntrigeerd. ‘Hoe weet Ruïn dit allemaal?’

Alex knipperde niet eens met zijn ogen. ‘Ruen is al meer dan negenduizend jaar oud. Hij weet hartstikke veel, maar vooral saaie dingen.’

‘Vertelt hij ook moppen?’

Alex trok zijn wenkbrauwen op en schoot in de lach, met zijn

hoofd achterover. Toen hij weer was bijgekomen, zei hij: ‘Echt niet. Ruen vindt mijn moppen “onnozel”. Hij heeft net zo weinig humor als de Terminator.’

Ik denk dat ik vragend keek, want Alex zag de uitdrukking op mijn gezicht en legde uit: ‘Je weet wel, de film. Met Arnie.’ Hij zette een verrassend goede Arnold Schwarzenegger-stem op: ‘Het ligt in jullie aard om jezelf te vernietigen.’ Ik grinnikte overtuigend, maar ik vond zijn interesse in films die ouder waren dan hijzelf opmerkelijk. ‘Ziet Ruïn er ook uit als Arnie?’

‘Nee, hij...’ Zijn ogen dwaalden door de kamer. ‘Hij zegt dat je “ravissante” bent.’

Alex zei het met een licht verbaasde ondertoon en hij sprak ‘ravissante’ uit met een ietwat geaffecteerd accent.

‘Weet je wat dat woord betekent, Alex?’

Hij zocht diep in zijn geheugen. ‘Nee,’ zei hij. ‘Ik ben in de vierde bijna niet naar school geweest.’ Hij friemelde weer in zijn kraag. ‘Kunnen we het nu ergens anders over hebben, alsjeblieft?’

Ik knikte, maar toen ik opkeek, besepte ik dat hij het niet tegen mij had. Hij richtte zich nog steeds tot de lege ruimte in de hoek.

‘We kunnen het hebben over alles wat je wilt,’ zei ik, maar hij begon woest met zijn hoofd te schudden. ‘Hou op,’ schreeuwde hij. Achter me voelde ik Michael opspringen en ik hief mijn hand om te voorkomen dat hij ingreep.

‘Rustig maar, Alex,’ zei ik kalm. Zijn gezicht was bleek weggetrokken en hij had een verwilderde blik in zijn ogen. ‘Doet Ruïn vervelend tegen je?’

Hij schommelde heen en weer en wreef zijn handen tegen elkaar alsof hij probeerde er vuur mee te maken. Toen ik zachtjes mijn hand op zijn arm legde, kwam hij wat bij.

‘Soms wel,’ zei hij, toen hij tot bedaren was gekomen. ‘Hij zegt dat hij een superheld is, maar het is gewoon een lastpak.’

‘Een superheld?’

Alex knikte. ‘Zo beschrijft hij wat hij eigenlijk is.’

‘En dat is?’

Alex aarzelende. ‘Een demon,’ zei hij onschuldig. ‘Mijn demon.’

Ik herinnerde me de aantekeningen die Michael me had laten zien in mijn kantoor. Een notitie over demonen, hoewel ik zeker wist dat die van drie jaar geleden dateerde, toen Alex zeven was. Ik wachtte af en het viel me op dat er geen spoorje angst in zijn stem lag. Een notitie over demonen gaat meestal gepaard met agressief gedrag of boosheid, maar Alex zei het kalm en nuchter.

‘Is Ruïn een personage, zoals jij in *Hamlet* speelt?’

Hij schudde zijn hoofd en bleef zwijgen. Ik gaf hem de tijd om erover na te denken, maar hij hield voet bij stuk. ‘Ruen is echt. Hij is een demon.’

‘Je kunt goed tekenen,’ zei ik met een knikje naar het huis op het witbord. ‘Zou je Ruïn voor me kunnen tekenen?’

‘Zoals hij er nu uitziet?’ vroeg Alex. Ik knikte.

Daar moest hij even over nadenken en hij ademde een paar maal diep in en uit. Toen stond hij op, pakte de borstel en veegde onwillig de tekening van het huis uit. Zodra het witbord schoon was, begon hij een gezicht te tekenen. Terwijl hij stond te schetsen, maakte ik wat aantekeningen over de omgeving, mijn gedachtegang tijdens het gesprek en een memo om op zoek te gaan naar superhelden met de naam ‘Ruïn’.

‘Zo,’ zei hij even later.

Ik keek naar de tekening op het bord en fronste mijn wenkbrauwen. Het was een zelfportret van Alex, compleet met zonnebril.

‘Is dat Ruïn?’ vroeg ik.

Alex knikte.

‘Hij lijkt sprekend op jou,’ zei ik.

‘Nee hoor, hij is heel anders. Hij is de slechte Alex, ik ben de goede Alex.’

Dat baarde me ernstige zorgen. Ik opende mijn mond om te vragen: ‘Wat maakt de slechte Alex slecht?’ Maar ik zag ervan af, in het

besef dat ik de kern van Alex' problemen had geraakt, de essentie van deze 'Ruïn'. Ik moest heel behoedzaam doorvragen om te begrijpen hoe Alex zichzelf zag als de 'goede' en de 'slechte' Alex.

'Heeft Ruïn je weleens kwaad gedaan, Alex?'

Hij schudde zijn hoofd. 'Ruen is mijn vriend.'

'O, ik snap het,' zei ik. Ik zocht stilletjes naar een manier om uit te zoeken waarom Alex een demon had uitgekozen om zijn gevoelens te beschermen, of Ruïn verantwoordelijk werd gesteld voor zijn moeders periodes van zelfverwonding en of Ruïn plannen had om Alex ook die kant uit te sturen. Alex' concept van 'slecht' zou heel goed zelfbestrafing kunnen inhouden.

Op dat moment liep Alex naar me toe om pal voor me te blijven staan en naar het litteken op mijn kaaklijn te wijzen.

'Wie heeft je dat litteken bezorgd?' vroeg hij.

Ik opende mijn mond, maar er kwam geen geluid uit.

Hij knipperde met zijn ogen. 'Ruen zegt dat een klein meisje het heeft gedaan, omdat ze boos op je was.'

Hoe weet hij dat verdomme allemaal? vroeg ik me af.

Ik wierp een blik op Michael, maar hij keek door de glazen deur naar een groepje artsen dat door de gang liep en was te zeer afgeleid om door te hebben wat er zojuist was gebeurd. Ik keek Alex met bonzend hart aan.

'Ruen zei dat je dat meisje kwaad hebt gedaan,' zei hij vragend en ietwat beteuterd.

Het kostte me heel veel moeite om mijn concentratie niet te verliezen. 'Zegt Ruïn ook hoe ik haar kwaad heb gedaan?'

Alex keek rechts opzij. 'Ruen,' snauwde hij. 'Dat is niet aardig.' Toen keek hij weer naar mij.

'Gewoon negeren,' zei hij.

'Wat heeft Ruïn gezegd?'

Alex zuchtte. 'Onzin, natuurlijk. Hij zei dat ze gevangen zat in een stikdonker hol en dat er een ladder was, maar dat jij die hebt weggehaald. Toen zat ze vast.'

‘Voel jij je zo, Alex?’ vroeg ik. Mijn stem klonk als een fluistering, alsof er twee Anya’s waren: de ene stelde de vragen waarvoor ik was opgeleid en de andere was de diepbedroefde moeder, met armen die brandden van verlangen om haar kleine meisje weer vast te kunnen houden.

Maar het was te laat. Alex trok zich terug in zichzelf: gesloten voor vandaag. Ik zag hem naar het witbord lopen, waar hij opnieuw aan een tekening van zijn droomhuis begon.

‘Ik kom je morgen weer opzoeken,’ zei ik, toen ik met trillende handen opstond. Maar hij ging geheel op in zijn tekening en maakte de vleugels boven het huis een tikje groter.

‘Hoe ging het?’ vroeg Michael toen we door de gang liepen, op weg naar de hoofduitgang.

Ik bleef drie stappen voor hem uit lopen, zodat hij mijn gespannen gezicht niet kon zien. Ik voelde mijn telefoon trillen in mijn zak. Allemaal sms’jes van mijn vrienden, die waarschijnlijk ziek van bezorgdheid waren. Ik probeerde mijn emoties te bedwingen door terug te tellen van tien, maar ik was al bij nul aangeland en mijn hart ging nog steeds tekeer, de tranen prikten in mijn ooghoeken. Diep vanbinnen voelde ik de wonden van Poppy openbarsten. Nog heel even en ik zou instorten.

‘Ik zal vanmiddag mijn aantekeningen uitwerken en dan zie ik jou en de anderen morgenochtend,’ zei ik haastig.

We waren in de foyer aangekomen. Bij de uitgang hield Michael me tegen.

‘Dokter Molokova,’ zei hij kortaf. Ik keek op, onthutst door de klank in zijn stem. ‘Luister, belof me alsjeblieft dat je dit gezin niet uit elkaar haalt. Ik heb een van de beste therapeuten van het land op zijn moeder gezet...’

‘Dat is mooi,’ zei ik. ‘Maar...’

‘Maar wat?’

‘Ik denk dat Alex een gevaar kan zijn voor zichzelf. Ik zou hem

graag in MacNeice House willen opnemen voor langdurig onderzoek.’

Michaels gezicht betrok. ‘Alex’ tante Beverly is op dit moment onderweg vanuit Cork; hij kan ook thuis behandeld worden, bij zijn eigen familie...’

Ik voelde me plotseling uitgeput, vol spijt dat ik de regel om op deze dag thuis te blijven gebroken had. ‘Volgens mij zou Alex zichzelf ernstig letsel kunnen toebrengen als we geen oogje in het zeil houden. Ik ben eerlijk gezegd verbijsterd dat hij tot dusver niet behandeld is.’ Voor het eerst in weken verschenen er beelden van Poppy op mijn netvlies. Ze hield een mes in haar hand in een restaurant, de mensen om ons heen keken op om te zien wat er aan de hand was. Het zachte licht van een kandelaar speelde over het lemmet. Ik maakte aanstalten om door te lopen, maar Michael greep me bij de arm. ‘Ik wil het allerbeste voor deze jongen.’

Ik staarde naar zijn hand, kokend van woede. Ten slotte rukte ik me los. ‘Laat me dan mijn werk doen,’ antwoordde ik uiterst beheerst. Ik liep hem voorbij naar buiten en ging op zoek naar de taxistandplaats.

Veel van de ouders met wie ik door mijn werk te maken krijg vertrouwen me in tranen toe dat ze bang zijn dat hun kind bezeten is. Het is een levensecht en angstaanjagend idee, iets waar je nooit om hebt gevraagd. Wellicht heb je nooit ook maar enige aandacht geschonken aan God, Satan of wie of wat dan ook, maar plotseling word je door het bizarre, beangstigende en soms zelfs agressieve gedrag van je zoon of dochter gedwongen om jezelf vragen te stellen waarvan je nooit had gedacht dat ze ook maar bij je zouden opkomen. Dat soort vragen heeft ook mij gedurende het grootste gedeelte van Poppy’s leven dagelijks achtervolgd en als ik eerlijk ben, geloof ik niet dat ik er ooit de juiste antwoorden op heb gevonden. Nadat ik jaren had toegekeken hoe haar gedrag verslechterde, was ik het beu geworden dat de specialisten me vertelden

dat mijn mooie, intelligente en gevoelige kind simpelweg een enorme verbeeldingskracht had, een etiket dat naarmate ze ouder werd het complete spectrum van de apathische en onwetende diagnoses voor geestelijke gezondheid bij kinderen doorliep: aandachtstoornissen zoals ADD, dissociatieve identiteitsstoornis, bipolariteit, syndroom van Asperger. Allemaal onjuist en, omdat het de verkeerde diagnoses waren, steeds met de verkeerde medicijnen. Daarom specialiseerde ik me na mijn studie geneeskunde in de kinderspsychiatrie, waarna ik een PhD behaalde, gebaseerd op een vermoeden over Poppy's aandoening: kinderschizofrenie.

Net als Michael wilde ik ons gezinnetje bij elkaar houden. Dat had haar echter het leven gekost.

Toen ik in een taxi door de drukke straten van Belfast reed, hoorde ik haar stem. 'Ik hou van je, mammie. Ik hou van je.' En ik zag haar glashelder voor me. Haar koffiebruine ogen wijd open in een lach, haar dikke, zwarte haar over één schouder. Ze keek me over haar schouder aan. De witte glans van een gordijn gleed langs haar gezicht. 'Het gat is verdwenen,' zei ze opgelucht.

Ze was pas twaalf.